

Fonologie

Dit proeftentamen is waarschijnlijk wat korter dan een echt tentamen; het is vooral bedoeld om te laten zien wat voor soort vragen u kunt verwachten.

1. Benoem bij de volgende fenomenen of ze tot de fonologie behoren of niet. Beargumenteer steeds uw antwoord in 1 of 2 zinnen.
 - a. In gebarentaal is er een verschil tussen een gebaar met een vlakke hand en een gebaar met een vuist.
 - b. Mensen die boos zijn, gebruiken meestal een hogere stem.
 - c. In het Nederlands voeg je na een [i] of een [e] en voor een andere klinker binnen hetzelfde woord een [j] in, zoals in [pijano] en [tejatər]
 - d. Stembandtrilling maak je door de stembanden strak tegen elkaar te spannen en daar lucht door te persen.
 - e. Vrijwel alle talen hebben een [t], de meeste talen hebben ook een [p] in hun medeklinkerinventaris.
2.
 - a. Wat is de overkoepelende term voor kenmerken zoals [coronal], [dorsal], [labial]?
 - b. Zijn de kenmerken [high] en [low] kenmerkend voor klinkers of voor medeklinkers?
 - c. Welk van de volgende segmenten hoort niet in het rijtje thuis? Waarom? [b, v, d, k, z]
3. Bekijk de volgende voorbeelden uit het Rundi (een taal uit Burundi):

ku-sab-a 'to ask for'	ku-báz-a 'to ask (question)'
ku-bi-sab-a	ku-bí-baz-a
ku-bí-mu-sáb-a	ku-bí-mu-báz-a
ku-bí-mu-kú-sab-ir-a	ku-bí-mu-kú-bar-iz-a
ku-há-bi-mú-ku-sáb-ir-a	ku-há-bi-mú-ku-bár-iz-a

In deze vormen is sprake van twee werkwoordenstammen *sab* en *baz* die allebei ongeveer 'vragen' betekenen. Daarnaast is sprake van de volgende morfemen: *bi* 'hen', *ku* '(for) you sg.', *mu* 'him/her', *-ha-* 'there'.

 - a. Welk van de twee werkwoorden heeft een onderliggende toon?
 - b. Welk ander morfeem heeft waarschijnlijk een toon?
 - c. Hoe is de distributie van tonen over het woord?
 - d. In welke zin zou dit iets met voeten te maken kunnen hebben?
4. Geef de lettergreepstructuur (lettergrepen, onset, rhyme, nucleus, coda) van de volgende Engelse woorden: *balance*, *string*, *dry*. Je mag een orthografische representatie van het woord aanhouden, zolang duidelijk is welke letters precies met welk segment corresponderen.
5. Het Klassieke Grieks ondergaat het proces dat bekend staat als *De wet van Grassmann*. Hier zijn een aantal voorbeelden:
 - A. i. /tʰú-ɔ:/ θύω 'I sacrifice (an animal)'
 - A. ii. /e-tú-tʰɛ:/ ἐτύθη 'it was sacrificed'
 - B. i. /tʰrík-s/ θρίξ 'hair'
 - B. ii. /tríkʰ-es/ τρίχες 'hairs'
 - C. i. /tʰápt-ein/ θάπτειν 'to bury (present)'
 - C. ii. /tápʰ-os/ τάφος 'a grave'

U kunt ervanuitgaan dat de i-vormen steeds de onderliggende vorm van de stam weergeven, en de ii-vormen hiervan zijn afgeleid.

 - a. Geef twee constraints (een markedness constraint en een faithfulness constraint) die samen op een eenvoudige manier de wet van Grassmann uitdrukken.
 - b. In welke volgorde staan deze twee constraints?
 - c. Van welke algemene constraint is uw constraint mogelijk een specifieke vorm?
6. Bekijk de volgende voorbeelden van klemtoon in het Arabisch zoals gesproken in Cairo (steeds aangegeven met een accent voor de klinker; we maken geen verschil tussen primaire en secundaire klemtoon):
 - i. h'u.na 'here'
 - ii. ʃa.ri.ka 'company'
 - iii. k'a.ta.b'a.hu 'he wrote it'
 - iv. m'us.k'í.la 'problem'
 - v. m'ux.t'a.li.fa 'different'
 - vi. h'a:.d'í.hi 'this'
 - vii. sa.l'a:m 'peace'

viii. di.m'afq 'Damascus'

a. Heeft dit dialect trocheeën of jamben?

b. Welke lettergreep kan buiten een voet blijven als er een overschiet?

c. Is dit dialect zwaartegevoelig?

Beargumenteer steeds je antwoord door te verwijzen naar de relevante voorbeelden.